

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาจำแนกตามเพศ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนา และการรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์วิชาพระพุทธศาสนา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 9 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 322 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี จำนวน 9 ห้องเรียน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปตามแบบของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) จำนวน 175 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล
 - 1.1.1 เพศ
 - 1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนา
 - 1.2.1 พระพุทธเจ้า
 - 1.2.2 การดำเนินชีวิตตามหลักธรรม
 - 1.2.3 พระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีและสืบทอด พระพุทธศาสนา

1.3 การรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์วิชาพระพุทธศาสนา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขา ในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี แบ่งเป็นดังนี้

2.1 ชั้นศีล (ศีลสิกขา)

2.2 ชั้นสมาธิ (จิตตสิกขา)

2.3 ชั้นปัญญา (ปัญญาสิกขา)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขา และตำราที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดโดยพิจารณาถึงรายละเอียดให้ครอบคลุมทั้งวัตถุประสงค์และลักษณะของการวิจัย

3. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจทานและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน (รายนามปรากฏอยู่ในภาคผนวก ข) ตรวจสอบเพื่อให้ได้ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ และความเหมาะสมของแบบสอบถามเพื่อที่ปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงความเที่ยงตรงแล้วนำไปทดลองใช้ (Tri Out) กับกลุ่มประชากรที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรเป้าหมายมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสฤทธิเดช จันทบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 19) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้ แบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9462

คุณค่าความสำคัญและประโยชน์วิชาพระพุทธศาสนาได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7858

พุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9556

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและมีความสมบูรณ์ ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี ที่เกี่ยวข้องในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 175 ฉบับ และได้เก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ จำนวน 175 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนาและการรับรู้เกี่ยวกับคุณค่า และประโยชน์วิชาพระพุทธศาสนา ของผู้ตอบแบบสอบถามและใช้ t-test เพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขา

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาในการเรียน วิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรีโดยรวม พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชั้นปัญญา (ปัญญาศึกษา) ค่าเฉลี่ย 4.48 ชั้นสมาธิ (จิตตศึกษา) ค่าเฉลี่ย 4.45 และ ชั้นศีล (ศีลศึกษา) ค่าเฉลี่ย 4.36 ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า นักเรียนโดยภาพรวมและ รายด้านที่มีปัจจัยด้าน เพศ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนา ต่างกัน จะมีความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์วิชาพระพุทธศาสนา ต่างกันจะมีความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขา ในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี มีประเด็นสำคัญ สมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุที่ใกล้เคียงกันมีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันซึ่งสอดคล้องกับ ฉัตรชัย พงษ์ลิขิตพัฒน์ (2548 : บทคัดย่อ) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนสถาบันการบิณฑลเรือน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน สถาบันการบิณฑลเรือนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ส่วนการเปรียบเทียบในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหลักสูตรการเรียนไม่มีความแตกต่างในกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน นักเรียนที่มี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขา โดยรวม และรายด้านชั้นสมาธิ (จิตตสิกขา) จากผลการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสิ่งรอบกวนต่างๆ ที่ทำให้นักเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียนทั้งในด้านการฟัง การคิด การรับรู้ และมีความสามารถในการจดจำยากที่จะบังคับจิตใจให้จดจ่อหรือสนใจอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานที่ต้องทำอยู่เป็นระยะเวลาอันยาวนาน จะวอกแวกได้ง่ายได้ ส่วนรายด้านชั้นศีล (ศีลสิกขา) ชั้นปัญญา (ปัญญาสิกขา) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียนในชั้นเดียวกัน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนา มีผลต่อระดับความพึงพอใจต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขา

สมมติฐานข้อที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน นักเรียนมี การรับรู้เกี่ยวกับคุณค่า และประโยชน์วิชาพระพุทธศาสนา ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนต่อพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขาในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี ดังต่อไปนี้

1. การสอนเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมของพุทธศาสนา ควรเน้นการนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ในชั้นกิจกรรมควรจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสวิเคราะห์พฤติกรรมทางกาย วาจาใจ จากกรณีตัวอย่างและจากตนเองด้วย
2. การสอนแบบไตรสิกขาเป็นรูปแบบการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีการสำรวจกาย วาจา ใจ มีศีล สมาธิ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนและเกิดปัญญาได้ต่อเมื่อจิตใจสงบ ทำให้เกิดการรู้แจ้ง
3. ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนา ควรจัดการเรียนการสอนในวิชาพระพุทธศาสนาที่เน้นในเรื่อง ศาสนพิธี ให้นักเรียนได้เห็นและปฏิบัติจริงให้เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
4. การรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์วิชาพระพุทธศาสนา ควรจัดการเรียนการสอนในวิชาพระพุทธศาสนาเน้นในเรื่องกรรม ให้นักเรียนรู้การทำดี ได้ดี ทำชั่ว ได้ชั่ว
5. การสอนแบบไตรสิกขาเป็นรูปแบบการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีการสำรวจกาย วาจา ใจ มีศีล สมาธิ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนและเกิดปัญญาได้ต่อเมื่อจิตใจสงบ ทำให้เกิดการรู้แจ้ง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลจันทบุรีและเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องพุทธวิธีการสอนแบบไตรสิกขา ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยการนำการสอนแบบไตรสิกขาไปใช้กับวิชาอื่น ๆ ด้วย
2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลของพุทธวิธีสอนอื่น ๆ ว่าพุทธวิธีสอนใดทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีประสิทธิภาพมากกว่ากัน
3. ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่นๆ โดยใช้การสอนแบบไตรสิกขาในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ ทักษะคิดต่อวิชาพระพุทธศาสนา และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น